

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrçi, 1639

Capvt Decimvm Tertivm. Explicata vox Homines (vernaculè hommes) In Pacto de Fexhe; & falli Leodienses qui per Homines intelligunt Consules.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

querelæ, & aliquando lites inter Capitula, Collegiâne & Aduocatos priscos, illis Aduocatiæ Cancellis hos continere volentibus, his Dominicalia iura ex longo vsu arrogantibus.

CAPVT DECIMVM-TERTIVM.

Explicata vox Homines (vernaculè Hommes) in Pacto de de Fexhe, & falli Leodienses qui per Homines intelligunt Consules.

CEdo lucernam Diogenis: Homines media luce mihi inuestigandi. Face non lucerna tantum erroribus istis opus, qui virgulta pro hominibus, ut tempore Cominæi, incerto adhuc die, cernunt, quia cernere putant. Vix quicquam frequentius inter Leodienses de Ciuitatis exemptione aut statu aduersus Principis sui Consilium differentes, Pacto quodam nuncupato de Fexhe inito sub Adolpho de Marka Episcopo anno Christianæ salutis 1316. Ed remittunt Consiliarios Principis: quasi cuncta illius iura & iurium insignia illic designentur, & specificatorum inclusio sit prætermissorum exclusio, & exempla regulam non amplificent, sed restringant. Standum pacto quod Principes pariter & subditos ligat, nec licere Principi aliud sibi extra pactitiam Legem arrogare. Quod Consularem auctoritatem, Tribunitiam veriùs facem attollant, & inde Ciuiam peculiare faciant Tribunal, euincere conantur quod per dictionem Homines (Hommes Walonico

nico sermone quo pacti tabulæ sunt conscriptæ) significentur Consules , coram quibus & Scabinis simul vnusquisque Ciuium pro facti exigentia sit iudicio sistendus. Quo manifestum sit magna eos , si extarent , non dissimulatuos , qui animum leuissimis aduertant , vocis vnus sonum ad priuatam interpretationem inflectentes. Gnari si dictionis abusus succedat , Tribunalium ordinariorum à solo Principe institutorum & dependentium trinitatem turbari conuellique , & nouitiam Ciuium Magistratus ab vsurpatione iurisdictionem annos suos ab eo puerperio supputaturam. Verùm alium necesse habent querere patrinum. Homines isti nouitij non sunt Homines memorati pacti. Ibi per dictionem Homines (vernaculè Hommes) intelliguntur vasallorum Feudalium Iudices & Curia Pares. Vtroque enim Latino , & clariùs vernaculo idiomate in materia Feudali Homo significat Clientem & Feudatarium , & est correlatiuum Domini , diciturque eadem venustate passim Homo Domini Homo , ac vasallus Domini vasallus. Hinc inualuit promiscuè in instrumentis Curiarum Feudalium antiquis & recentibus , quod res gesta scribatur presentibus his & illis Curia Dominicalis Hominiibus. A qua Hominis id est vasalli significatione Homagium descendit. Sic dictum quia quorundam moribus & consuetudine introductum fuit , vt quis se alterius hominem faceret : quod ab initio plus erat , quàm venire in alterius clientelam , & ascribi quasi glebæ : & licet hodie prædura ea seruitus exoleuerit , Hominis & Homagij apud Iurisconsultos , præcipuè Feudistas & Canonistas vsus , denotantis fidelitatem quam homo seu
cliens

cliens conceptis verbis iurare ante omnia tenetur. Ex
 eadem origine fluxit diuisio Hominis in Hominem Li-
 gium, & Hominem non Ligium, eodem tenore & sig-
 nificatu quo dicimus hunc esse Regis vasallum Ligium,
 illum esse vasallum inferioris Domini non Ligium.
 Enimuerò per Homines eo loco significari Feudatarios
 & Curia Pares palàm fit ex alijs vetustioribus membra-
 nis. Vt vna pars legis aliam declarare solet, ita vocum
 dubiarum interpretatio petenda à modo & consuetudi-
 ne loquendi alijs in edictis aut scriptis. Repete Pacis
 Iudicium, & mecum iudicabis. Nemo in Tribunal Pa-
 cis Leodiensis còoptandus, nisi sit Homo recognoscens
 Feudum à Principe & eius Ecclesia dependens. Item,
 Homines Domini Leodiensis id est Principis, & Sca-
 bini Leodienses, & Allodialis Curia, cuius Auditorium
 est inter ædem Deiparæ & S. Lamberti, sunt tres Iudic-
 ces totius ditionis. Posteriora hanc ipsam rem eluci-
 dant. Post paucos ab eo Pacto de Fexhe annos scilicet in
 laudo aut arbitramento Philippi Gallorum Regis electi
 inter Regem Bohemiæ & Episcopum Leodiensem Du-
 cemque Brabantie arbitri sub penultima die Augusti
 1333. articulus secundus expressim per Homines deno-
 tat Curia Pares his verbis, Quod Diocesani quovsque
 Leodina Diocesis porrigitur, poterunt absque contra-
 dictione citari ad Annulum Palatij, licebitque Episcopo
 præcepta sua exequi per totam Diocesim, prout &
 quantum Homines & Iudices Pacis memoriâ factum
 antiquitus recolunt, olimque & impræsentiarum iudi-
 cant. Non absimiliter in moderatione Nouelle legis
 pridie festi Dionisiani 1386. sub finem, Homines ac-
 ceptas

ceptas reperies, dum Statuitur Raptam non posse nu-
 bere Raptori nisi vocatis quatuor puellæ propinquo-
 ribus consanguineis, duobus paternis & totidem ma-
 ternis coram Iustitia loci vbi raptus contigit, aut coram
 nobis Episcopo & Hominebus nostris Feudalibus, vel
 coram Prætorè & Scabinis Leodiensibus. Cum itaque
 ante & post Pactum hoc, per Homines intellecti sem-
 per sint Pares, & Homines Feudales, consequitur, quod
 in pacto Homines nuncupentur ijdem Pares, & Feu-
 dorum Iudices, iuridico argumento, Tale esse mediũ
 qualia sunt extrema. De facto qui destitutã omni affe-
 ctu censurã calculum huic quæstioni interponet, sen-
 tiet incontinenti, neutiquam ibi Consules intelligi. An
 per antonomasiam & præcellentiam quandam in pacto
 cum Principe Adolpho magnanimo Martis pullo post
 diuturna etiam bella inito, vocarentur Homines, No-
 uelli Burgi-magistri qui lumbricorum instar per tyran-
 nidem meram cuiusdam Dæmagogi, Henrici de Dio-
 nanto nominati, potentiorum quorundam machina-
 tionibus impulsu, primũ in anno 1254. reptare incep-
 tauerant, & post pugnas geminis plusquam lustris in-
 fæliciter pugnatas, Henrico illo Dæmagogo & nefa-
 rijs complicibus proscriptis, aut laqueo, quot appre-
 hendi poterant, necatis, ab vsurpato munere plurimis
 ab inde annis destiterant & vix anno 1316. ab Adolpho
 firmandæ tantũ pacis intuitu tolerabantur? Quantum
 homo homini præstat, & stulto intelligens interest,
 Hominem dici posse per quendam eminentiæ gradum
 haud inficiarer. Quo sensu hominem homini Deum
 esse Comicus sententiosè dixit, qui ei benefecisset.

quod alteri benefacere, opus sit diuinum: Et contraria
 metaphora Hominem Homini lupum, qui noxiam fa-
 ceret, aut aliena abliguriret. Et quamuis Princeps &
 Dominus quisque directus conferendo vasallis & clien-
 tibus Feuda, quæ sunt vera beneficia (vt Feudi defi-
 nitio importat) sint præcellenter Homines & vasallis
 suis quasi quidam Indigetes, ipsi nihilominus Pares &
 Feudatarij Iudices, sua etiam prærogatiua, non qui-
 dem Domini directi respectu, cuius sunt beneficiarij,
 sed aliorum minorum subditorum, aut ignobilium, aut
 in Parium Curiam non arrogatorum, rectè sunt Ho-
 mines appellati. Quibus solis licebat Principi pro Tri-
 bunalis sedenti assistere, de Baronatibus & alijs Regali-
 bus Feudis cognoscere, & criminales causas ad hono-
 rificentissimum Pacis iudicium spectantes terminare.
 Neque aptari aut conuenire potuisset Consulibus Lex
 illa Pacti, Quemque coram Scabinis aut Hominibus se-
 cundum causæ exigentiam de futuro esse in ius vocan-
 dum. Quandoquidem neque tunc penès Consules erat
 festuca iurisdictionis, neque ruborem eò vsque exue-
 rant, vt aliquid iurisdictionis prætenderent: sensim &
 interpolatim nidificauit cornicula, & aliquibus fulta
 incrementis pennas aliquandò in volatum explicare
 sustinuit. Germanus legis illius sensus hic est, non alius,
 Si quis Ciuis aut Incola deliquisset, inxta causæ & de-
 licti qualitatem, iuri eum stare oportere, aut coram
 Scabinis ordinarijs criminum ordinarij. Iudicibus,
 aut coram Hominibus siue Paribus Curiae, casuum &
 criminum extraordinarij, & iudicio Pacis reserua-
 torum, Iudicibus. Nulla eo loco Allodialium iudicium
 mentio-

mentionem ingesta : quia tertij isti Iudices sunt merè
 Ciuiles bonorum Allodialium cognitores, criminalium
 totaliter incompetentes. Neque vt in Delegatione
 Viennensi post litem Spirensis credidi, probatur per
 Literam Viginti-virorum ab Episcopo & tribus Ordini-
 bus deputatorum anno 1324. in Nouembri, aut per
 Pacem Nuncupatam Sancti Iacobi, quod in Pace de
 Fexe per vocem, Homines, significantur Consules.
 Nam litera illa Viginti-virorum, aliter Pax secunda de
 Fexhe dicta, octo annis vulgatissimâ Pace de Fexhe po-
 sterior, & illius declaratoria, manifestè arguit quod in
 priore illa Pace sub Hominum vocabulo nequaquam
 Consules intelligantur. Ac imprimis statim in exordio
 Adolphus Episcopus (nam eius authoritate & nomine
 emanauit) causam huiusce Ordinationis reddens ait,
 Vt omnes Nostri subditi iuxta tenorem Pacis de Fexhe
 secundum Iura & Leges iudicentur, crimina opulento-
 rum æquè & pauperum corrigantur, Nostrique Mini-
 stri, Officiati & Iudices ab omni ambitu alieni cunctos
 Nostros subditos legitimo Iuris ordine regant. Vbi dum
 Princeps vocat Iudices Suos, & postea in progressu
 Ordinationis, Homines dicit Iudices, non potest in-
 tellexisse Consules. Qui, nec opinione quidem Plebeio-
 rum, sunt vel dicuntur Principis Iudices. In primo ar-
 ticulo continente casus ad Episcopi Iurisdictionem per-
 tinentes habetur quod in Delictis Incendiorum, diur-
 norum aut nocturnorum hæreditatis alienæ inuasorū,
 latrociniorum, homicidiorum voluntariorum, depopu-
 lationis agrorum, obsessiois viarum, Raptus, & eius-
 modi criminibus, delatione facta Princeps debet duos

è suis Hominibus fide dignos & non suspectos deputa-
 re, qui citatis partibus in loco admissi delicti aut quàm
 vicino, ritè & fideliter inquirent, & processum inqui-
 sitionis oclusum Principi tradent, quem is aperiet &
 secundùm probata inculpati morte damnabuntur.
 Quintus articulus idem apertè peruincit. Viterius con-
 uentum est, inquit, quod in criminibus capitalibus de
 quibus coram Principe & eius Hominibus agetur Prin-
 ceptum processum inquisitionis non aperiet, nec decidet,
 nisi in vna istarum trium Vrbiū, Leodij, Hoij, aut
 Dionanti præmissa in quindenam citatione. Si tamen
 inquiretur in Ciues prædictorum Oppidorū, inquisi-
 tio fiet coram quatuor Hominibus seu viris, duobus per
 Principem, alijs per Oppidum cuius inquisiti Ciues
 fuerint, designandis, & Princeps processum sibi per il-
 los traditum aperiet, facietque vt supra. In postrema
 periodo per Homines intelliguntur indifferenter quili-
 bet viri, adè vt nec Consules quidem denotentur: at
 in anterioribus indubiè Princeps per Suos Homines si-
 gnificat Curiaë suæ Pares. Quippe cum ibi agatur de
 excessibus ad Iudicium Pacis spectantibus, cuius Iudi-
 ces sunt Curiaë Pares, necesse est eos non alios per Ho-
 mines designari. Equidem cum in vtraque Pace Magi-
 stratus & Vniuersitates cæterorum Oppidorum non
 minùs quam Magistratus & Communitas Leodiensis
 inter contrahentes denominentur, & nullum aliud Op-
 pidum prætendat suos Consules illic innui, sub dictio-
 ne Hominum, insolens fuerit priuata Leodiensium in-
 terpretatio. Frustrà Pax Sancti Iacobi qua statuatur in-
 quemque coram Iudice competente Lege experien-
 dum,

dum, aduocatur in comprobationem illius significati. Quandoquidem nec Hominum nec Consulū ea vtatur epipheto, & iuri scripto congruat, vnumquemq; iudicario tramite coram competente Iudice conueniri. Documentum Principibus Leodiensibus & illorum Confiliariis, quoties ineundorum tractatum occasio aut necessitas incidit, non negligendum, vt ab amphibologia & æquiuatione velut pedum offendiculo præcaueatur: quod populus pro cerebro suo etiam clara pro intricatis & inuolutis quandoque intorqueat, & quæ in præiudicium dicta & conuenta fuere, in fauorem imputet, Cræsi exemplo qui Halym obsidens accepto oraculo quod vesperi in Oppido cænaret, dum victoriam promitti putat, captiuus in eo cænauit. Iurisdictionis dulcedo stimulans est illecebra, quæ degustatores suos potenter inescat, & amatoribus suis nullum modum ponit. Mulier vna Semiramis Ninum virum suum rogauit vt quinque diebus se solum regnare pateretur, cum impetrasset, apparato opiparo conuiuio Proceres in verba sua adegit, & die altera marito in carcerem coniecto, sola regnum vsque ad senium obtinuit, à filio tamen tandem perempta. Si vsquam principiis obstandum, minimæ etiam micantes vsurpatæ authoritatis scintillæ non modo sunt in exortu-extinguendæ, sed eradenda tentaminis cuiusque elementa.

X 3

CAPVT

